

**Мітькова І.С.**, студентка,  
факультет історії та права,  
Центральноукраїнський державний педагогічний  
університет імені Володимира Винниченка, м. Кропивницький

**Максименко В.О.**, студентка,  
Навчально-науковий юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Шапенко Л.О., асистент

## **СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОНЯТЬ «БЕЗПЕКА АВІАЦІЇ» ТА «АВІАЦІЙНА БЕЗПЕКА»**

Авіаційний транспорт України як важлива галузь економіки, а з іншого боку – як джерело підвищеної небезпеки, потребує особливої правової охорони, створення правових засад для забезпечення нормального й безпечного функціонування. Забезпечення безпеки цивільної авіації вимагає чіткого розуміння мети, того, що саме її складає. Тому надзвичайно важливе теоретичне та практичне значення має з'ясування змісту понять «безпека авіації» та «авіаційна безпека». Теоретичне значення полягає в тому, що без такого визначення неможливе дослідження проблем забезпечення ні безпеки цивільної авіації загалом, ні авіаційної безпеки зокрема. Крім того, чітке, повне, точне і не суперечливе визначення термінів у законодавстві полегшує його тлумачення, що відіграє важливу роль у їх застосуванні. Визначення змісту досліджуваних понять має й практичне значення у процесі правотворчості. Адже, не зважаючи на те, що нині активно відбувається розвиток вітчизняного авіаційного законодавства, зокрема в частині його уніфікації з нормами Євросоюзу, існують деякі колізії та неточності щодо визначення певних термінів і категорій.

З прийняттям Повітряного кодексу України 2011 року поняття «безпека авіації» та «авіаційна безпека» отримали законодавче закріплення. Так, у ст. 1 Повітряного кодексу України безпеку авіації визначено як стан галузі цивільної авіації, за якого ризик завдання збитків людям чи майну знижується до прийнятного рівня у результаті безперервного процесу визначення рівня небезпеки і керування ним та утримується на такому рівні, або знижується далі, у сферах безпеки польотів, авіаційної безпеки, охорони навколишнього природного середовища, економічної безпеки та

інформаційної безпеки; авіаційну безпеку – як захист цивільної авіації від актів незаконного втручання, який забезпечується комплексом заходів із залученням людських і матеріальних ресурсів [1].

В Угоді про співробітництво із забезпечення захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання від 26 травня 1995 року також міститься визначення терміна «авіаційна безпека» як комплексу заходів, а також людські та матеріальні ресурси, призначені для захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання. Дане визначення авіаційної безпеки за своїм змістом суттєво відрізняється від визначення, закріплене у Повітряному кодексі України. Та й тлумачення безпеки як комплексу заходів є не зовсім коректним. Адже, спираючись на наукові напрацювання вчених, слід зазначити, що безпеку слід розуміти як стан захищеності від небезпеки, певну властивість системи. Наприклад в науково-технічній літературі безпека людини визначається як «стан, за якого небезпеки та умови, що призводять до фізичного, психологічного й матеріального збитків, контролюються заради збереження здоров'я й добробуту окремих індивідів і суспільства», заперечується проти поширеного в науці тлумачення безпеки як відсутності небезпеки, говорячи, що це «контроль рівня небезпек на певному, наперед визначеному рівні», підкреслюється, що безпека – це динамічний стан, який потребує постійного підтримання, тобто забезпечення [2, с. 22-23]. Хоча в науці й існують різні підходи до розуміння категорії безпека, але вони єдині в тому, що безпека є станом відсутності або контрольованості небезпеки, станом захищеності від дії несприятливих чинників, а не комплексом заходів чи ресурсами. Тому логічно зробити висновок про те, що авіаційна безпека – це стан захищеності цивільної авіації від актів незаконного втручання в її діяльність. На нашу думку, даний момент потребує уточнень на законодавчому рівні та внесення відповідних змін до чинних нормативно-правових актів.

В цілому, виходячи з аналізу нормативно-правової бази та теоретичних досліджень науковців, необхідно зазначити, що досліджувані поняття не є рівними за обсягом і їх ні в якому разі не можна вважати синонімами [3, с. 250-251], оскільки безпека авіації – це комплексна властивість авіаційної транспортної системи виконувати свої функції, забезпечуючи при цьому безпеку польотів, авіаційну безпеку, інформаційну, екологічну безпеку тощо. В свою чергу, авіаційна безпека полягає у забезпеченості, створенні умов, необхідних для захисту цивільної авіації від актів незаконного втручання в її діяльності.

Як висновок, варто відзначити, що вживання таких близьких за звучанням і далеких за значенням термінів як «безпека авіації» та «авіаційна безпека» в законодавстві, як правило, призводить до непорозумінь при їх використанні. Оскільки дані терміни з лінгвістичної точки зору є тотожними і відрізняються лише порядком слів в словосполученні. І навіть різне тлумачення в законодавстві таких схожих, лінгвістично рівнозначних термінів є небажаним. Замість терміна «авіаційна безпека» можна запропонувати рівноцінний йому за змістом, проте набагато точніший за формою термін «захищеність авіації від актів незаконного втручання в її діяльність», а поняття «безпеки авіації» можна широко визначити як стан нормальної та безпечної діяльності цивільної авіації, за якого небезпечні фактори контролюються на певному, заздалегідь визначеному у міжнародних та національних правових актах рівні.

#### *Література*

1. Повітряний кодекс України: Закон України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 48-49. – Ст. 536 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>
2. Філіпов А. В. Безпека цивільної авіації як комплексне поняття / А. В. Філіпов // Юридичний вісник «Повітряне і космічне право». – 2007. – № 4. – Том 3. – С. 21-26.
3. Москаленко С. І. Проблеми забезпечення авіаційної безпеки в Україні / С. І. Москаленко // Порівняльно-аналітичне право. – 2017. – № 6. – С. 249-251.

УДК 346:629.73 (043.2)

**Моргун А. В.**, студент,  
Навчально-науковий юридичний інститут,  
Національний авіаційний університет, м. Київ  
Науковий керівник: Єряшов Є. К., старший викладач

### **ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ВИЗНАННЯ БАНКРУТОМ СУБ'ЄКТА АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ**

Згідно із Законом України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» термін «банкрутство» визначається як визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедур санації та мирової угоди і погасити грошові вимоги